

REDACTIE
en
ADMINISTRATIE
GENT
GARENPLAATS

(Ongeteekende brieven
worden niet opgenomen)

DE LANDBOUWER

Maandblad voor Buitenlieden

ABONNEMENTSPRIJS :
VOOR ZES MAANDEN
75 Centiemmer

AANKONDIGINGEN :
Prijzen volgens Tarief
Voorop betaalbaar

Volledige ontmaskering

DER ANTI-SOCIALISTEN

Na den bewonderenswaardigen en geestdriftigen veldtocht tegen het schandelijk kieswetsontwerp der regering en ten voordeele der algemeene werkstaking, heeft de Werklieden-Partij van dit uiterste strijdmiddel afgezien.

Waarom?

De algemeene werkstaking is wettig, de Werklieden-Partij wilde ze vredeleevend.

De regering had voor plan ze in een bloedbad te herscheppen.

Hare gendarmen waren opgehitst door de lofuitingen van Woeste en zijne volgelingen in de Kamer.

De werklieden waren opgehitst door de bloedige beleedigingen die hen in de Kamer door de katholieken naar 'thoofd werden geslingerd.

Opgehitst door de hardnekkigheid, waarmede men de nieuwe voorrechten aan de kapitalisten uitdagend staande hield.

De Gouvernment der klerikale misdadigers wilde den opstand.

De geweren waren geladen, de kanonnen lagen gemikt, de rijken waren tot haat en vervolging aangezet, de Commune werd hen voor de oogen gebracht gelijk den rooden doek die men zwaait voor de oogen van den stier, om hen tot uitzinnige wrank te drijven.

De klassen waren binnengeroepen, de soldaten-volksjongens zouden omringd worden door de gendarmen, om te moorden onder hunne control.

Het werkersbloed moest stroomen en de algemeene gendarmenkermiss werd te Ronse begonnen.

Door eene aderlating, door een "massacre" moest het werkvolk voor jaren zieltogend ten gronde worden geworpen om de krachtbaarheid te straffen waarmede het voor 't recht optrad.

De Werklieden-Partij waakte en had het moordenaarsplan geraden en alles doorzien.

Zij heeft eene tweede editie der Fransche bloedige Meiweek van 1871, in België verhinderd en gezegd:

Geen algemeene werkstaking. Zij kan niet vredeleevend zijn, wij willen ze niet geweldig.

Achteruit de dieven der armen, die hunne moordenaars gingen zijn, gelijk alle dieven op heeterdaad betrapt.

De maskers vallen

De socialistische afgevaardigden lazen eene verklaring in dien zin in de Kamer.

De wolvenbende in een schapenkudde verkleed zag hare prooi ont-

snappen en zij wierp het masker af.

Daags te voren was het:

Wij geven niets toe aan de bedreigingen der straatbetoogingen.

De bedreigingen vielen weg, en nu klonk het:

Wij geven niet toe aan de vredeleevendheid, aan de onmacht der werklieden.

De jezuïeten, de tartuffen, de sluipmoordenaars waren ontmaskerd.

Door van de Commune te spreken, door de werklieden uit te schelden als onwaardig en onbekwaam, door te zeggen langs vredeleevenden weg is er meer te bekomen dan met bedreigingen hadden die kerels eene ellendige comédie gespeeld.

De anti-socialistische volksfoppers

De weg tot eene vredeleevende hervorming was nu geopend.

Nu begon de hoofdrol voor de dompers afgevaardigden, voor de bondgenooten der rijken, wier tactiek is: *Werklieden, volgt ons, weest braaf en gij zult meer bekomen dan door te dreigen.*

Als gevolg dezer tactiek sloten zij een verbond met de rijken, tegen de armen, in de kiezingen van October 1894.

Zij weigerden op straat met de overige werklieden te manifesteren voor 't zelfde recht.

Zij hielden de werklieden van onze meetings, zij hitsten ze voortdurend tegen hunne werkgezellen op, door leugens en laster, zij verdeelden de armen en versterkten de rijken.

De anti-socialisten waren tegen het ontwerp der regering.

Zij wilden voor de gemeente het zelfde stelsel als voor de Kamer.

Het Volk schreef: Onze knappe? (excusez voor die knapheid) afgevaardigden maken er propaganda voor en gebruiken al hunnen invloed???

Een affiche uitgaande van den Anti-Socialistischen Werkliedenbond vroeg ook 't zelfde stelsel voor de Gemeente als voor de Kamer.

En de knappe De Guehtenaere (knap in 't verbaad), toegejuicht door al de zoogenaamde Christene Democraten, zegde in de Kamer, Vrijdag 29 Maart 1895:

"Bijna de gansche Christene Democratie verzoekt de regering ons voor de Gemeente dezelfde kieswet te geven als voor de Kamer: dat zal het werk der grondwetsherziening steviger maken."

Daaruit zult gij opmaken dat de chefs der dompers evenals hunne leden voor de Gemeente 't zelfde stelsel wilden als voor de Kamer.

Eh wel gij zijt mis!

Die mannen waren voor dit stelsel omdat zij hoopten, dat het zou verworpen worden door den uitroep der algemeene werkstaking.

Dan konden zij zeggen: Ziet Werklieden, 't is de schuld der socialistischen, 't is door hunne bedreigingen dat onze pogingen mislukt zijn en gij hebt nog al de treurige gevolgen der Algemeene Werkstaking op den hoop toe.

De Algemeene Werkstaking werd opgeschorpt en het jezuïetenplan viel in duigen.

Geen toegevingen

— Geen toegevingen! krijgschte de eerste minister de Burlet.

Dat was natuurlijk. Wie niet toegeeft aan een machtigen vijand, geeft nog minder toe aan een knecht.

In die voorwaarden begon

De stemming

De klerikalen begonnen met Woensdag 27 April de sluiting te stemmen, tegen den wil der oppositie. De bespreking werd gewurgd. 't Begon was goed.

Het voorstel Magnette, progressist, vragende zuiver algemeen stemrecht op 21jarigen leeftijd, werd verworpen met 103 stemmen tegen 45. Al de dompers stemden tegen; de Socialistischen stemden voor.

De armen mogen soldaten, moordenaars worden als zij 21 jaar oud zijn, maar geene kiezers.

De vijfde stem aan de rijken

De tweede stemming was deze over 't voorstel Helleputte, luidend als volgt:

"In de gemeenten van 20 duizend tot 70 duizend inwoners, mogen de kiezers van den Werk- en Nijverheidsraad, die terzelfder tijd kiezers zijn voor de gemeente — dus niet al de kiezers voor den Werk- en Nijverheidsraad — vier raadsleden kiezen: de bazen twee en de werklieden twee."

"In de gemeenten boven de 70 duizend inwoners mogen zij er acht kiezen, elk vier."

Dat voorstel schonk aan de rijken dus eene vijfde stem als patroon.

Het handsvol bazen, ingeschreven op de lijst der kiezers voor den Werk- en Nijverheidsraad, kregen een nieuw voorrecht. Alhoewel tienmaal minder in getal, kregen zij hetzelfde getal vertegenwoordigers.

De dompers stemden natuurlijk deze nieuwe schelmerij, ten voordeele hunner meesters.

MM. Daens en Lorand onthielden zich. De socialistischen stemden tegen. De verraders der werkende klas noemden dat eene toegeving der regering, een stap naar de vertegenwoordiging der belangen.

Huichelaars! Schijnheiligen!

Is het belang van 20 bazen dat van 1000 werklieden waard?

Het is overigens voldoende het aantal steden op te sommen van meer dan 20 duizend inwoners om het schandelijke en bespottelijke van dit voorstel aan te toonen.

Hebben meer dan 20 duizend inwoners:

St-Nikolaas, Antwerpen, Brussel, Gent, Aalst, Oostende, Kortrijk, Brugge, Leuven, Charleroi, Jumet, Schaarbeek, Sint-Joes-te-Noode, Sint-Gillis, Molenbeek, Elsene, Bergen, Anderlecht, Mechelen, Bergerhout, Doornik, Luik, Seraing, Verviers, Namen.

Dat geeft 58 werklieden-gemeenteraadsleden tegen 58 burgers-gemeenteraadsleden, dus precies niemendalle.

Volgens dit proper stelsel hebben de werklieden der provincie Limburg of Luxemburg volstrekt geen belangen.

In Namen hebben ze er alleen in de hoofdplaats der provincie.

En zij hebben volstrekt geen belangen te Ninove, Geeraardsbergen, Ronse, Audenaerde, Ecloo, Lokeren, Rousselaere, Meenen, enz.

Zij hebben belangen te Gent en geene te Ledeberg, noch te Gentbrugge of St-Amandsberg.

De nijverheidswerklieden hebben belangen, maar de duizenden boerenknechten van België hebben er geene.

En het is deze reactionnaire hutsepot die de dompers stemden zeggende dat *het eene toegeving is aan de werkende klasse en die hen aanzette te*

Stemmen tegen hun eigen

Na de aanneming van de knoeierij Helleputte, legde een progressist van Luik, M. Heuse, het volgende voorstel neer:

Zijn kiezers voor de gemeente de burgers die ingeschreven zijn op de lijst der kiezers voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Dit was het voorstel der anti-socialisten, waarvoor zij zoveel propaganda hadden gemaakt en hunne knappe (?) afgevaardigden al hunnen invloed hadden gebruikt.

Gingen zij nu van de regering die toegevingen bekomen als vredeleevende democraten, waarmede zij altijd schermen?

De regering gaf niets toe, zij zond de dompers wandelen en stemde tegen.

En mirakel der mirakelen, laagheid aller laagheden, de dompers stemden tegen hun zelven, zij onthielden zich en de voorzitter vanden Belgischen democratischen Volksbond (?)

HELLEPUTTE stemde tegen.

Deze was rechtzinnig genoeg zich niet eens te onthouden.

M. pastoor Daens stemde voor het voorstel.

De ministerieele knechten, de garçons uit den *Cercle Catholique* waren getemd, de rijken hadden den hiel gezet op de knappe invloedrijke (?) afgevaardigden der dompers.

Donderdag werd de stemming voortgezet.

M. THEODOR, katholieke gekozene van Brussel, stelde voor **stemrecht op 25 jaar met drie jaar verblijf.**

Het amendement werd verworpen met 78 stemmen tegen 53 en 10 onthoudingen.

De anti-socialisten hebben zich nogmaals ONTHOUDEN.

Nieuwe laagheid! Nieuwe schande!

Gezel Demblon vroeg de vrouwen dezelfde rechten te geven als de mannen.

De dompers, die zooveel eerbied hebben voor de vrouwen, **stemden tegen.**

De Bouquet

De middensectie der Kamer, de rijken zelven, vroegen om het cijfer van 't kadastraal inkomen voor de twee bijgevoegde stemmen, van 150 op 120 fr. te brengen.

De regering verzette zich en de dompers stemden de 150 franks terwijl eenige kapitalisten als Beernaert, De Vriendt, Hemeleers, Ligy, enz. met de Socialisten meestemden.

De knechten zijn nog slechter dan de meesters.

Zij spartelen in de modder en vragen naar drek om zich in te wentelen.

De regering heeft geschopt op zijn honden en de democratische schapers komen de handen likken hunner drijvers.

Vrijdag werd gestemd over de schandwet in haar geheel.

Al de dompers stemden er voor, ter uitzondering van den heer pastoor Daens, terwijl zes rijke katholieke den moed hadden tegen 't ontwerp der regering te stemmen.

Schande! Schande!

Werklieden aller denkwijze

Uw oordeel moet hetzelfde zijn.

De rijke katholieke regeringsbende heeft eens en vooral getoond wie zij was.

Haar kiesontwerp zegde het U. Meer voorrechten aan de rijken, vernedering voor de armen. Een kapitalist moest 4 armen waard zijn.

De werklieden verzetten zich, de regering bereidde een bloedbad. Men vroeg haar toegevingen. Zij wilde niet wijken voor de bedreiging!

Men nam de bedreiging weg! Zij wilde niet toegeven aan de vredelievendheid.

Zij heeft haar stelsel doorgevoerd met al den haat, de verachting die haar tegen de armen bezielt.

EN WIE HIELP HAAR?

De Anti-socialistische afgevaardigden!

Zij die haar hielpen om tegen de armen te triomfeeren in de kiezingen.

Zij die haar hielpen de werkers verdeelen, de fabrikanten ophitsen wanneer 't werkvolk besloot den arbeid te staken voor zijn recht.

Zij die de gendarmen ophemelden in de Kamer en den volksmoord voorbereidden.

Zij die, wanneer er geen spraak meer was van algemeene werkstaking, niets bekwamen van de regering, op niets meer aandrongen, stemden tegen de werklieden, stemden tegen hun eigen, stemden tegen hunne leden, hunne woorden en hun mandaat verloochend.

Aan den schandpaal judassen! Aan den schandpaal reke's die het volk zedelijk wilt vermoorden, het tot de lafheid, tot de kruiperigheid voert en de gewapende macht toejucht ngericht om de armen te slachten.

Achteruit, verraders uwer klasse!

Werkbroeders,

De reactie en hare knechten zijn ontmaskerd, dank zij de verstandige houding der Werklieden-Partij.

De roode vlag was eens te meer de engelbewaarder onzer arme klasse.

Onder hare plooiën, werkgezellen van stad en buiten, hand in hand ten strijd.

Hand in hand in de kiezingen om geen rijken, maar werkers in de openbare besturen des lands te zenden.

Naar onze meetings, naar onze vergaderingen!

Eén zijn wij in het lijden, laat ons één zijn in den strijd! De eendracht aller armen is de zekerste waarborg onzer verlossing, onzer overwinning, den triomf van den Arbeid en het Recht!

Leugenaars en Volksbedriegers

Iedereen weet met welke schoone woorden en holklinkende volzinnen minister De Bruyn en zijne vrienden in het arrondissement Dendermonde hunne kiezers hebben weten te paaien.

Zij hebben onder anderen gezegd dat zij de belasting op het inkomen zouden gestemd hebben en nog meer. Zij zouden het al lang gesteund hebben, maar zij zouden er kiezers mee verloren hebben.

Denkt eens, lezers, kiezers verliezen, dat wil met andere woorden zeggen: van het schotelken gestampt worden.

Nu, al de lezers van het *Beknopt Verslag* weten hoe hevig diezelfde mannen geprotesteerd hebben wanneer de socialist den belasting op de roerende goederen voorstelden.

Wat dient er nog meer gezegd?

Wie niet hooren wil, moet voelen.

Werklieden en kleine landbouwers van het arrondissement Dendermonde, gij ziet nu hoe die zogenaamde katholieke mannen met u den zot houden en den coffrefort der rijken verdedigen.

Toe maar, jongens, toekomstigen keer allen als één man voor De Bruyn en zijne klik gestemd, want andere mannen zouden u somtijds bedriegen!

ZONDAG 5 MEI

om 2 ure zeer stipt

GROOTE PRAALSTOET

ter gelegenheid van het

WERELDSCH ARBEIDSPFEEST

4 Groote Praalwagens PRACHTIGE KOSTUMEN

Verscheidene zangverenigingen zullen Gelegenheidsliederen op den doortocht zingen.

BLOEMENREGEN

Verschillige muziekkorpsen zullen den stoet ophuisteren

Geharnast Man te Paard PRACHTIGE SCHILDERIEN

Alle ambachten zullen in den stoet vertegenwoordigd zijn

VELE OPSCHRIFTEN EN BANDEROLLEN

DE STOET ZAL DE VOLGENDE STRATEN DOORTREKKEN:

Vrijdagmarkt, Garenmarkt, Baudeloolei, St-Jacobsnieuwstraat, Keizer Karelstraat, Violettenstraat, Brusselschestraat, Brusselse steenweg, Nieuwstraat, Eggermonstraat, St-Lievenstraat, Vijfwindgat, Boulevard Frère-Orban, Vlaanderenstraat, Brabantdam, Konter, Veldstraat, Koornmarkt, Langemunt, Vrijdagmarkt, waar de Stoet zal uiteen gaan.

Buitenlieden!

Stroomt allen naar Gent om den Prachtigen Stoet te komen bewonderen welke op Zondag 5 Mei om 2 uren uitgaat.

Gij zult nog benevens den Stoet de inrichtingen van Vooruit kunnen bewonderen en in tijds kunnen terugkeeren.

Dus, Buitenlieden, allen op post en in groepen naar Gent.

Adellijke tyrannie

De heer D. B., te L., is een der grootste tyrans die er ooit bestaan hebben.

Onder de duizenden hatelijke daden die hij reeds gepleegd heeft, willen wij er voor alsnog maar eenigen aanhalen! Later zullen wij hem nog wel meer aan den schandpaal spijkeren.

Eerste hatelijke daad:

Een arme landbouwer had over eenige jaren een hoekje grond gekocht van de moeder van den heer D. B. te L., hetwelk met een tipje in zijne nederige hofstede lag.

Het was alles wel betaald en onze landbouwer had zijne titels van eigendom, doch dat was voor den heer D. B. niet voldoende.

Hij, die zich wil uitgeven voor een goeden katholiek, die de boeren wil dwingen zijne gezindheid te deelen, die de eereplaats heeft in de kerk en die bijgevolg ook zou moe-

ten weten dat de aarde voor hem alleen niet geschapen is.

Hij trok dus de zaak in procees en onze arme landbouwer was verplicht zijnen toevlucht te nemen tot eenen *Pro Deo*.

De zaak was twee jaar onderwege, en na herhaaldelijk voor de rechtbank te zijn gedaagd, won de boer op het laatste toch het proces, wat hem niet belette 200 frank uit zijnen zak te verliezen voor kosten en beloop van het proces.

Tweede hatelijke daad:

Een boer ging met zijnen knecht naar het veld. Onderwege liep de knecht in een hazenstrop, dat daar ergens door een wildstrooper was gezet in eene der dreven van het bosch.

Een jachtwachter had dit gezien, en boer en knecht werden veroordeeld tot eene maand gevang en 50 franks boete.

Er bestaat daar een oud misbruik, namelijk als er een zoon of knecht veroordeeld wordt voor wild-

strooperij, dan wordt de vader of de meester ook veroordeeld.

Dit gebeurt in 't arrondissement Mechelen, en, als het noodig is, zullen wij namen en plaats noemen.

Derde hatelijke daad:

Een boer had zijn land aan den heer D. B. mondelings opgezegd, doch na eenige dagen had hij zich bedacht en hij ging weer bij den heer D. B. om te vragen of hij het land mocht houden.

Maar hoe stond hij als van den bliksem geslagen, toen hij in het voorbijgaan zag, dat bedoeld stuk land reeds met bosch beplant was.

De eigenaar had dus op eigen gedacht, zonder den boer er over te raadplegen of zonder prijs te maken, van het land eenvoudighbosch gemaakt.

Wat beelden die kasteelheeren zich in! Wellicht denken zij dat zij nog in de middeleeuwen leven, toen de boeren met lijf en al aan de kastelen waren geklonken!

Maar wij zullen een oog in het zeil houden en die dwingelanden naar verdienste brandmerken, want de plagerijen en de uitbuitingen welke die kerels zich veroorloven jegens de boeren, gaan alle palen te buiten.

De akkers worden door het wild totaal verwoest en als de boeren op het land werken, worden zij door de jachtwachters bespied juist gelijk dieven of baanstroopers.

De boeren worden door die aristokraten het laatste bloed uitgezogen. Zij moeten het wild op hunne akkers voeden en dan komen de groote mijnheeren nog eens de vruchten kapot loopen en de diertjes zelfs schieten en oppeuzelen, maar de arme boer mag daar niet tusschen komen, hij is maar goed om slaaf te zijn en om te betalen als het Kerstdag is.

BEMIN

uwen evennaasten als u zelven!

BUITENTAFEREEL

— Hewel, Jan! hoe stelt het U? De gezondheid... zijt U haast hersteld?

JAN. — Och! mijnheer... vergeef mij... maar zie...

Bevend slaat Jan de oogen op mijnheer, doet zijne vrouw teeken den besten stoel uit het huis aan te bieden, vriendelijk verzoekende een weinig te willen neerzitten; want immers die mijnheer is een schatrijk man, en Jan is een zijner werklieden, verongelukt in zijn dienst.

Om den lezer, vooraleer ons gesprek voort te zetten, een weinig in te lichten, wil ik de oorzaak van Jan zijn ongeluk verhalen.

Mijnheer D., van S., is een dier schatrijke lieden, wier miljoenen een gansche gemeente in bedwang houden; wiens naam een siddering verwekt bij dezès hooren (bij de buitenlieden) en wiens eigendommen onmetelijk zijn.

Hij wou een gebouw zetten en had dus metsers en helpers of knapen in dienst. 't Was een gebouw pas eenige stappen van zijn kasteel verwijderd, in zijnen uitgestreken hof gelegen.

Jan dus (ik neem een deknaam) was helper of knaap. Op zekeren

dag gaat Jan met den moortelbak op den schouder, klimt de ladder op, komt op 't einde (t was op een toren), doet een misstap en tuimelt naar beneden. Jan werd voor bijna dood opgenomen met verscheidene breuken.

't Is nu, veertien dagen na het ongeluk, dat wij den heer aantreffen in Jan's woning.

Wij zetten dus 't gesprek voort.

Mijnheer neemt den hem aangeboden stoel en vernedert zich eenigen tijd aan het ziekbed van den armen lijder door te brengen. Immers hij wil den naam hebben volksgezind te zijn, menschievend te wezen.

't Is toch immers in zijnen eigendom dat het ongeluk voorviel. Hij werpt een blik in 't ronde, en zoo hij zich getroosten wil eens even naar de stoof te gaan, zal hij op de buis, in een soort van kleinen ketel, een waterachtig vocht zien, voortkomende van den reeds verscheidene malen opgelengden beenderenbouillon, die den armen Jan tot voedsel dient, want hij heeft kloek voedsel noodig.

Wij bleven dus aan Jan's aarzeling; liever zoude hij niet voortgesproken hebben, maar mijnheer had naar zijne gezondheid gevraagd en weigeren kon hij dus niet; misschien was het de redder, wellicht bracht hij hulp, niet alleenlijk voor hem, maar misschien ook wel voor zijne vier hongerige kindertjes en zijne reeds zoo flauwe en afgematte vrouw.

Jan kon dus niet werken, er werd niets verdiend en dit zou dus heel wel aannemelijk en verstaanbaar zijn, en mijnheer zou het ongetwijfeld in acht nemen.

Zijne vrouw, ziende dat Jan verlegen was, naderde de bedspoonde en verhaastte zich mijnheer mee te deelen hoeveel pijn Jan geleden had en gewaagde zelfs te spreken over het noodige voedsel.

Als een dier alleenheerschende luie liën, die hunnen tijd verdrijven met preek en verstomping hunner zoogezegde liefhebbende parochianen, die soort van liën, die enkel eigenliefde en baatzucht kennen, wier God uit goud bestaat... begon hij hem moed in te spreken, troost te doen vinden in de onbeduidende zinspelingen van 't leven hiernamaals. "Hoe grooter uwe pijn is geweest, mijn beste vriend, hoe grooter de ellende, des te grooter zal uwe kroon, des te schooner zal uw leven in den hemel zijn."

Eindelijk, vermoeid over zijne predikatie, stond mijnheer recht, wenschte den armen Jan een spoedige genezing en ried hem bijzonder de verduldigheid aan. Daarop vertrok de heer, voldaan over zijn gegeven troost, 't hoofd in de hoogte, de voorbijgangers en de geburen in de oogen ziende als wilde hij te kennen geven welke edelmoedigheid hij zich getroost had eenen armen duivel, verongelukt onder zijn gebied, eens bezocht te hebben.

Mijnheer werd geprezen en aanzien.

Daar binnen echter, in Jan's woning, was alles anders, Jan ligt op zijn stroobed uitgestrekt met wijdopengespaarde oogen, zijne vrouw aanstarende die onbeweeglijk aan het bed was blijven staan.

Beiden zijn als door den bliksem geslagen; hunne zoo even gekoe-

sterde hoop op redding, op hulp, werd vervangen door eenige nietsbeduidende woorden, zelfs schenen hen die woorden als spot, want zeer goed wist Jan dat hij liever de hemel op aarde zou verkozen hebben dan hiernamaals. Hij wenschte geen hemel. Hij had enkel eenige hulp, eenigen onderstand noodig om hen uit hunnen zoo droeven toestand te redden.

Niemand dergenen, die den heer het huis zagen verlaten, zouden durven denken hebben, dat die zoo schatrijke miljoenbezitter, in plaats van hulp te bieden, den spot gedreven had met deze arme lieden.

Eindelijk werden zij uit hunnen droom gewekt — want zij dachten dat het een droom was — door het roepen der kleinen, die, na het vertrek van mijnheer, aan moeder's rokken kwamen rukken, vragende of er nu reeds brood in huis was, en zij voorzeker toch wel een boterham zouden krijgen en vader nu weldra zoude genezen zijn, daar hij nu hulp had gehad.

De moeder barstte in tranen los, terwijl de zoo zwakke gebrekkige vader de kinderen tot bedaren trachtte te brengen, die gedurig riepen: "Wij hebben zoo een honger!"

H., anti-paap.

Tusschen pachters

DRIESSENS. — Den Landman gelezen, gebuur?

WANZEELE. — Ja, gebuur, ik kreeg hem Zondag na de mis aan de kerk, de veldwachter deelde die bladen uit, en ik vroeg mij af, of het wel gepermitteerd was dat men de dienaren der wet tot propagandawerk inspande.

DRIESSENS. — De socialisten krijgen 't he! Hebt gij gelezen hoe zij geerne het pluimken der werkmanspensioenen op hunnen hoed hadden gestoken?

WANZEELE. — Maar nog niet slim genoeg waren, de roode vossen! Zoo stond het he?

D. — En dat Van Cleemputte, Maanhout en andere katholieken, een miljoen schadeloosstelling vragen voor afgekeurde beesten.

W. — En dat dit beter den landbouw ter hulp zal komen dan al de redevoeringen der socialisten, is 't zoo niet?

D. — En dat het wetsvoorstel voor de beschermrechten op zekere landbouwvoortbrengselen eindelijk neergelegd is.

W. — En dat de vrienden van den buiten, in de Kamer, nu toch op hunne beproefde kiezers denken, niet waar? Dat nu toch is een kostbare uitdrukking, het wil zoo veel zeggen als: nu de socialisten in de Kamer zijn.

D. — Ja, ge zult wel partij voor de socialisten trekken, gij...

W. — Willen wij eens herbeginnen van punt I af, gebuur? Aan wien komt het pluimken der werkmanspensioenen toe, denkt gij?

D. — Wel, wie heeft er het voorstel toe gedaan tenzij de katholieken...?

W. — Om de socialisten vóór te zijn. De klerikalen wisten dat het deel maakte van de lijst wetsont-

werpen der socialisten; het was immers een der voornaamste punten van het socialistisch programma.

Als antwoord op het: nog niet slim genoeg, roode vossen! mogen de socialisten zeggen: te laat, groene kwakpuien, de boeren en boeren-werklieden hebben den Landbouwer gelezen en kennen en vertrouwen de socialisten reeds genoegzaam, ondanks al uw geblaas en geraas.

Gij weet hoe de kwakkers de pensioenkassen zouden inrichten. Staat u dit aan?

D. — Ha, ik vind het niet juist dat de bazen voor een derde in de stortingen moeten tussekenkomen. Mij dunkt dat de Staat en de werklieden dit alleen moesten regelen.

W. — Omdat gij een baas zijt! Vindt gij het juist dat men op het schrale loon der werklieden afhoudingen wil doen om dezen te verzekeren tegen hunnen ouden dag?

D. — Dat de werkmans den Zondag arm twee pintjes min drinke, en alles is gezegd...

W. — Ja, maar ga zeg dat eens in de herbergen, gij zult het al op uwen kop krijgen, en werklieden en herbergiers. Op den buiten verteren de werklieden door elkaar hoogstens 30 centiemmen op eenen Zondag, de eenen wat meer, de anderen in 't geheel niets. Hiermede gaan zij 6 herbergen af. Nu reeds klaagt men dat er geen verzet meer is, wat sakerdomme zou 't nog gelijken, indien men met een kaperken of tweeden *laptoe* moest blazen.

D. — Nu, ge kunt gelijk hebben, gebuur, de boerenarbeiders vooral hebben niet te veel. Ik zelf moet hard trekken om de eindjes geknoot te krijgen. De Staat alleen moest in de pensioenkassen voorzien.

W. — En de Staat, wie is dat tenzij gij, ik en een ander. Als de Staatskas leeg geraakt, wie is 't die ze vullen zal? De lastenbetalers. Dus, de werkmanspensioenen voor rekening van den Staat is nieuwe belastingen in 't verschiet.

D. — Maar dergelijke buitengewone uitgaven dienden toch door een voorzieningsfonds gedragen te worden.

W. — Dit zou ik gauw gevonden hebben. Ik zou eenvoudig besparingen doen op alle nuttelooze kosten en stomdomme pensioenen, te beginnen met het legerbudget dat ik op den helft en 's konings traktement 't welk ik op een tiende zou brengen. Ik vrees maar dat een postje waar 400,000 fr. aan vast is, geen gebrek aan kandidaten zou hebben...

D. — Er zou neg voor gegeven en gevochten worden, denk ik.

W. — En wat het één miljoen schadeloosstelling aangaat hetwelk Cleemputte, Maanhout en consorten vragen voor afgekeurd vee, ging het voorstel van de socialisten uit, het stierf reeds in zijne geboorte; Ansele vroeg immers ook maar één miljoen om de overstromenden ter hulp te komen, en kleingeestige partijhaat deed, tot ons aller schade, zijne vraag verwerpen... En hoe vindt gij de *verplichtende verzekering*, zooals de Landman in groote letters durft drukken?

D. — Ha, een goed gedacht, dat, immers, helpt u zelven zoo helpt u

God, zeg een oud vlaamsch spreekwoord.

W. — O! liever, helpt u zelve zoo moet een ander maar u niet omzien... wrast en beult onder elkander, opdat eens beide luijards op uw zweet teere en smeere! Ziedaar de ware betekenis van het « oud vlaamsch spreekwoord » dat blijkbaar eens duizenden uitvindingen der rijken is om snullen te paalen.

Alswanneer de socialisten spreken van door *verplichting* het onderwijs te *verzeker*en, wat kosteloos zou zijn, worden zij uitgescholten voor dwingelanden, en diezelfde schelders zien er geen dwingelandij in, den boer te verplichten zijn vee te verzekeren, waarvoor hij te betalen zou hebben... Heeft de geest van den mensch dan min waarde dan een redeloos dier?...

D. — Men zou 't zeggen, he!

W. — Ge zult mij nog wel gelijk geven... En dan de beschermrechten, hoe smaakt u die *plat-du-jour*, zooals de franschman zeggen zou?

D. — Hewel, dat zal toch de boer doen opslaan; bij den opslag der rest kunnen wij geen voordeel hebben, omdat wij er niets van te verkoopen hebben.

W. — En wie zal den opslag der boer betalen, gebuur?

D. — Wel, die ze eet, sakertonnerre!

W. — Dus voornamelijk de werklieden, want deze zijn de meerderheid. En kunt ge met een gerust geweten wel eenige verbetering in uw lot aannemen ten koste van dezen die nog armer en ongelukkiger zijn dan gij?... En dat zijn katholieken die aldus de schoone spreuk van Christus: hebt elkander lief als u zelve, toepassen!

D. — G'hebt gelijk, 'k had nooit zoover gedacht... Ja, waarlijk, 't is schande dat de wetten ook dezen treffen die van hunnen zuren arbeid moeten leven!

W. — En zal dit nu nog den landbouw redden? Geenszins, want zelfs de rijksten zullen de boer sparen; de werklieden zullen er in 't geheel geene meer eten... O 't is niet uit het schuifladden onzer werklieden maar uit de brandkast onzer eigenaars dat ons de redding moet worden... Men zegge niet: het geld zal ons uit den vreemde toekomen. Elders is men zoo slim als hier. In de landen waar men zal gewaar worden dat de maatregelen door ons genomen, hunne nijverheden benadeelen, zal men wel in tijds tegenmaatregelen nemen... En wat dan?...

D. — Wel, weer andere besluiten afkondigen.

W. — Om die, na een jaar of zoowat, door tegenbesluiten van elders weer te zien vernietigen, want, klagen de boeren in ons land, nergens hebben zij redenen tot hopen; zoo zal men langs hier trekken en langs ginder spannen, en harder trekken en steviger spannen tot de gansche boel onvermijdelijk in stukken zal springen, en trekkers en spanners onderst boven zullen tuimelen...

D. — Inderdaad, 't zijn al maar middelen uit de lapmande, goed voor 'nen rekvoort.

W. — Gij weet hoe een ander vlaamsch spreekwoord al zulk remedieeren noemt?

D. — Jawel: putten maken om putten te vullen...

W. — C'est ça, gebuur... De vrijhandel over heel de wereld zou al dat nijdig over en weer getrek en gespan doen verdwijnen, en zonder moeite de door de grensrechten geschondene verhoudingen in de koopwaardigen herstellen. Maar zoo iets kunnen wij slechts van het socialisme verwachten.

D. — 't Mag dan komen als 't wil...

W. — 't Zijn wij, de buitenlieden, die moeten willen... Salut, tot later...

D. — Wij hebben nu nog van 't portret van Ansele niet gesproken, 't welk de *Landman* gegeven heeft.

W. — Ha, dat is flink geteekend, 'nen artist, die dat gedaan heeft...

D. — Serieus?...

W. — Zeker, 'k zal 't u uiteendoen: Het hoofd is immers de zetelplaats van den geest. Hoe kan men nu, sprakeloos, beter van iemand getuigen dat hij eenen grooten geest bezit, dan door hem met een groot hoofd af te beelden? Men heel klein hoofd op een kolossaal vetgemest corpus, en dat versiert is met gouden spelden en dito zware horlogieketting, ware het volmaakte afbeeldsel van den kapitalistische volksvertegenwoordiger, die aan zijne schatten, geenszins aan zijn verstand, zijnen zetel te danken heeft...

D. — Ha, ha, ha, ha! Salut, gebuur!

W. — Idem.

THELO.

De Lotsbeschikking

VAN

EEN WERKMAN

Onlangs geraakten wij in gesprek met een ouden afgedankten werkmán die ons het volgende vertelde:

«Mijne ouders waren kleine landbouwers. Daar ik de oudste van acht kinderen was en ons huishouden verre van weelderig of welstellend was, waren mijne ouders verplicht mij op 12jarigen leeftijd aan een grooten landbouwer te verhuren als koojongen.

«Dat werk heb ik verricht tot ik 18 jaar oud was, daarna ben ik brouwersgast geworden. Voor dat lastig en zwaar werk ontving ik des winters 10, en des zomers 12 stuivers. Op 27jarigen ouderdom ben ik getrouwd. Als ik zeven jaar gehuwd was, had ik 6 kinderen. Ge kunt denken dat ik daarmede geene weelde, maar armoede had.

Zes kinderen, man en vrouw, dat is acht personen die met eene daghuur van 1 frank daags moeten leven, dat is nog geen 13 centiem per hoofd.

Ik zeg dus dat het onmogelijk was er mede rond te komen. Wat moesten wij gaan aanvangen?

Mijne vrouw werkte des zomers nog al veel op het land van den brouwer, die tevens ook landbouwer was, waarvoor zij de enorme som van 5 stuivers daags ontving. En middelerwijl waren de kinderen aan hun lot overgelaten, verwaarloosd naar lichaam en geest.

Doch dit alles was nog niet genoeg: zij moesten er bij bedelen om niet van honger om te komen. Onnoedig er bij te vragen dat zij, terwijl zij dien onedelen en verachtelijken stiel nito fenden, zij alle soorten van ondeugden aanleerden.

Ik wil mijne eigene kinderen niet slecht maken, want het is hunne schuld niet, maar wel de schuld der kapitalisten die den werkmán voor een hongertoon doen zweegen en hem daarna nog verplichten zijne kinderen uit bedelen te zenden.

Het is de schuld der samenleving die geheel verkeerd is ingericht en waarmede de rijken zoo hoog oploopen en op de socialistischen moord en brand schreeuwen die dezelve zouden willen vernietigen, zooals de priesters onlangs nog hebben verkondigd in de vastenbul.

Denkt eens, vrienden, wat schrikkelijk monster het socialisme toch is, het wil de huisgezinnen vernietigen, en dat zijn die brave, geleerde en verstandige mannen die zulke

leugens en valsheid aan de onwetende degenen willen wijsmaken.

Maar de socialistischen moeten de huisgezinnen niet meer vernietigen. De rijken hebben dat altijd opperbest gedaan en zij alleen zijn de schuld van de onzedigheid en de onbeschoftheid van het volk.

De socialistischen zullen de huishoudens niet vernietigen, zij zullen ze integendeel openbaren met aan den nederigen werkmán zooveel te laten verdienen, dat hij geen honger meer moet lijden en z. n. kinderen niet meer moet laten bedelen.

Zoodra mijne kinderen bekwaam waren om iets te doen, heb ik hun het bedelen verboden en hen aan het werk gezet. Dan hebben wij eenige jaren goed ons brood gewonnen tot eindelijk de kinderen begonnen te trouwen. En als zij nu allen getrouwd waren dan was ik reeds de 60 jaren oud. Er begon al wat sleet aan mijn lichaam te komen en mijn meester begon mij al wat donkerder te bekijken.

Ik zag wel dat hij het mij wilde moeilijk maken. Maar wat moest ik doen? Er bleef mij niets anders over dan nog maar eenigen tijd voort te knoeien, doch allengskens bemerkte ik dat men mij met opzet het moeilijkste werk beval.

Op zekeren dag — toen was ik reeds 63 jaar oud — beval hij mij eenen wagen gerst te lossen. Het heeft niet gezegd te worden, dat menschen van dien ouderdom met zulk zwaar en lastig werk zoo vlug niet meer kunnen omgaan als een man die in den bloei zijns levens is.

Ik stelde dan ook mijne krachten te pande en deed meer dan mij wel bekwam, en omdat het werk niet rap genoeg ging, begon hij mij toe te snauwen: «Wat doet gij hier zoolang, gij zijt een luijaard en een dief van uwe daghuur. Uw werk moest al lang gedaan zijn, » en nog meer andere scheldwoorden er bij.

Ik deed hem opmerken dat ik geen luijaard was en dat ik nooit te lui geweest was om te werken, maar dat ik een versleten man was, en, wat het woord dief betreft, dat zijt gij! Want hadt gij mij de volle waarde van mijnen arbeid beaald, ik zou zoo arm niet zijn, terwijl gij zoo rijk zijt!

En wat antwoordde hij mij? Als gij versleten zijt, gaat dan maar heen!

Toen kon ik mijn leed niet meer verkroppen, en ik vroeg hem waarvan ik en mijne 60jarige vrouw nu moesten gaan leven?

Hij antwoordde mij dat dit hem niet aanging. Hebt gij bij mij geweekt, ik heb u betaald, en daarmee uit.

Zulke beleedigingen kon ik niet onbeantwoord laten en ik vroeg hem of er voor mij dan niets overschot van de kolossale fortuin die ik voor hem helpen winnen had, want het is bekend dat de heer B. met eenige duizenden franken is begonnen te brouwen en dat hij nu wel 3 of 4 maal milioennair is.

Hij antwoordde mij dat ik nog gelukkig mocht zijn dat hij mij zoolang in 't leven gehouden had.

Ik kwam dus te huis bij mijne vrouw met de wanhoop in het hart, want er bleef ons nu niets meer over dan te gaan bedelen of te gaan stelen.

In den beginne waren er eenige medelijdende menschen die ons het een en het ander toesukkelden, maar dat duurde niet lang en wij waren weldra verplicht onzen toevlucht tot de openbare liefdadigheid te nemen. Wij hebben daar eenige malen om onderstand gevraagd, maar er werd ons maar gegeven met veel opmerkingen, o. a. dat wij zes kinderen hadden, en dat die moesten helpen. Onze kinderen zouden ons moeten helpen, en zij winnen niet genoeg om zich zelf te redden!

Op zekeren dag zegde ik tot mijne vrouw, dat ik al die vernederingen en affronten niet meer wilde verdragen en ik nam den bedelzak onder den arm en vertrok van voor zonsopgang naar eene naburige gemeente, waar mij niemand kende. Daar zou ik ten minste zoo verlegen of beschaamd niet meer moeten zijn. Maar helaas! welke bittere teleurstelling! Den tweeden dag dat ik op mijne ronde was op de naburige gemeente C., ontmoette ik twee gendarmen en die hielden mij aan.

Daar ik zonder middelen van bestaan was, zonden zij mij naar het bedelaarsgesticht te Hoogstraeten, waar ik twee jaar verbleef. Na al dien tijd als een hond behandeld te zijn geweest, kwam ik naar mijn geboortedorp terug, met de schaamte en de moedeloosheid op het aangezicht en den dood in het hart, en ik zegde tot mijne arme vrouw dat ik niet meer ging bedelen maar wel stelen. De bedelarij is wel verboden, maar wij kunnen toch niet sterven van honger.

Schoone samenleving voorwaar, waar de oude, afgesloofde werkmán, die alle rijkdommen voortgebracht heeft, zijnen toevlucht moet nemen tot diefstal om niet van honger om te komen.

Wij zeggen dus dat onze oude werkmán, nu ten einde raad, van zin was te gaan stelen. Hij had reeds met goed gevolg eenige kiekens en konijnen geroofd, doch op zekeren nacht, wanneer hij bezig was zijn oneerlijk bedrijf uit te oefenen, werd hij door een boer en zijne twee zoons vastgegrepen en nog al ge-

duchtig afgeranseld. Des anderendaags werd er proces verbaal tegen hem opgemaakt en 6 weken later werd onze man veroordeeld tot 6 maanden gevang en 400 frank boete, voor diefstal en nachtelijke inbraak.

Na zijne straf uitgedaan te hebben, kwam hij terug naar zijne verblijfplaats, en het is bij deze gelegenheid dat wij met hem in gesprek kwamen.

Toen vroeg de oude slaaf zich af wat hij nu eigenlijk moest gaan aanvangen.

Hij had voor zijn meester 43 jaar lang gewerkt voor een spilloon; hij had hem met zijnen arbeid rijk gemaakt en nu de man kreupel gewerkt is, schoot er van die ontzagelijke fortuin die hij had helpen voortbrengen, nog zooveel niet over om als eeriijk man zijnen ouden dag over te brengen.

Wat schoone samenleving toch! De vogelen die in de lucht vliegen, de hazen en konijnen die op het land loopen, hebben niets te kort. Zij leven in wellust en genot, en de mensch, de koning der schepping; de werkmán, die met zijne ruwe handen alle rijkdommen voortbrengt, moet al werkende honger lijden.

Hoe komt dat toch?

Wel heel eenvoudig, omdat hij door de rijken uitgebuit en bestolen wordt en zoolang de werkmán niet genoeg verdient om in zijne noodwendigheden en in die van zijne kinderen te voorzien, — verdienen waarop hij als eeriijk en werkzaam man recht heeft — zoolang ook zullen wij aan de huidige samenleving den oorlog verklaren.

Ja, heeren kapitalisten, wij zullen de armen hunne rechten en plichten als mensch leeren kennen, wij zullen hen doen zien hoe het komt dat gij zulke groote fortuinen kunt vergaren, terwijl hij, de werkmán, gedurende geheel zijn leven in armoede en onthoringen moet leven.

Welhoe, werkmán, gij werkt van 's morgens 6 tot 's avonds 8 ure, en dikwijls nog een stuk in den nacht, en gij denkt dat het zoo moet zijn!

Dwaling en nogmaals dwaling! De rijken, die niets doen, die niets voortbrengen, leven in wellust en genot, en gij, die alles voortbrengt, in armoede en ellende!

Wel, eene samenleving die tot grondslag zulke wanverhoudingen heeft, al moest die driemaal het onderste boven gekeerd worden, dan nog zouden de overblijvenden zich lachend en juichend op de puinen mogen verheffen.

Eene Socialistische Meeting

TE TEEMSCHÉ

Men schrijft ons:

Het gehucht Weert, nabij Themsche gelegen is een zeer klein dorpje met 700 inwoners, allen vrijzinnige, socialistischegezinde menschen, alhoewel nooit een socialist er den voet heeft gezet.

Daar is nu wat bijzonders gebeurd, dat wij breedvoeriger willen bespreken.

Zondag sprak gezet Verbelen, uit Mochelen, er de eerste maal; verscheidene landbouwers kwamen hem wachten aan de brug van Themsche.

Met verscheidene vrienden van Themsche trokken wij naar de meetingzaal; overal kon men waarnemen dat de landbouwers in optocht waren om naar den socialistischen spreker te komen luisteren.

Van Bornhem en Puers waren er insgelijke vele mannen opgekomen.

De meeting aangekondigd tegen 3 ure, was de zaal reeds stampvol wanneer wij aankwamen.

Gezel Van Hoylandt, uit Themsche, opende de meeting en zegde dat het op de uitdrukkelijke aanvraag is van eenige landbouwers van Weert dat wij eene meeting hebben belegd.

Gezel Verbelen besprak dan breedvoerig het socialistisch programma, wees op de wanverhoudingen en den slechten toestand van heden en weerlegde punt voor punt al den laster welke door onze tegenstrevers ons naar het hoofd wordt geworpen. Hij bewees dat er voor den landbouwer zoowel als voor den stedeling alleen redding ligt in het socialisme.

Hij besprak verder de Congezak, waaraan de koning al onze schoone centen heeft vertrokken en die hij ons, nu dat hij vol schulden zit, wil op den nek duwen, alhoewel wij er ongetwijfeld moeten onder bezwijken.

Daarna haalde hij de schelmerij aan van de regering in zake der gemeentekieszen, waarbij men aan de rijke kasteelheeren vier stemmen wil schenken en ons een brokje toewerpt zoest men met een hond doet.

Tot slot zegde spreker dat wij allen, landbouwers en stedelingen, hand in hand vooruit moeten onder de roode vlag, het zinnbeeld van strijd en leven, dat is rood geverfd door het bloed der arbeiders die streden voor hun rechten.

Een luid bravogeroep van de landbouwers, die in de zaal opeengepakt waren als haringen in een ton en tot op de straat stonden te luisteren, begroette deze rede.

De meeting, die begonnen was om 3 ure, sloot om 6 1/2 ure.

E. V.

Cent. druk-uitg. Em. Glaeys, Van Eyckstr. 6

Twaalf

REDACTIE
ADMINISTRATIE
GELDEN

Ongeteekend
ven worden
nomen.
Berichten
stakingen
moeten door
eenig. gester

D

Maa

Openba

IN 'VAL

ON

DAGORDE
Algemeene v

De

't is ook een
door de heeren
legd — of lieve
stal wordt gew
En nu gaan
hebben waar a
zal worden be
gaan studeere
't is nocht
menselijke i
Men heeft
electriciteit aa
verslag te ope
ook zijn.

De Yankee,
kunst. Of hee
amerikaansche
't sterkste slot
in zijnen scho
En bij mid
van twee cent
of in het ijzer;
daarop eene
houd en paf!

Zoo hebben
eene reeks v
werklieden, e
te loopen om t
De onlangs
in een kelder
sel, had een he
sleutels, hake
veeren, vijlen,
fluitjes, kram
fers, smeltkro
den, enz., enz.
een museum o
gedraaid, gep
past voor alle
baar, in- en u
bergen, alles g
met al de ken
Men kan den
waarvan zulke
alle middels
geld te gerake
Geen slot m
staarten of ge
andere geheim
de kast, aan d
ren maken he
Laat uwen
uwer huisdeu
nog gefopt! I
blikken buisje
sleutel; hij di
ligt hij op de
voor een passe
En heeft de
zonder pakbar
gevaar. Dan
zooals zij dit
de deur klaag
behoudigheid
Bij sommige
stelen, vond n
ken « gereeds
bare gelegen
Voeg bij al
wordt aan den
welke sommige
dat wordt g
wreedheid, he
ziet dat de die
iets verschrik
Stelen, dat
kunst onzes tij